

Покољ у селима Паланчиште и Јеловац кроз документа и свједочења преживјелих

Марина Љубичић

DOI: 10.7251/TDG0115088LJ

УДК 343.819.5:341.485

Музеј револуције на Мраковици;
marinaljubicic@gmail.com

Апстракт: Села Велико и Мало Паланчиште и Горњи Јеловац, најмногољуднија села приједорске општине, током Другог свјетског рата претрпјела су огромне губитке. На ово је утицао положај ових села, а затим и наклоњеност становника комунистичком покрету. Смјештена уз цесту Приједор–Дубица, испод саме Козаре, села су страдала током сваке непријатељске офанзиве. Са друге стране, овај положај и добро познавање терена Козаре изнад села, омогућили су становницима да преживе велику офанзиву на Козару, љета 1942. године. Највеће и најужасније страдање догодило се исте године у октобру, када су припадници 2. сата 8. усташке дјелатне бојне извршиле страховит масакр над цивилним становништвом ових села. Велики број сачуваних докумената о овом догађају, као и свједочења оних који су преживјели покољ, пружају јасну слику о овом догађају.

Кључне ријечи: Велико и Мало Паланчиште, Горњи Јеловац, покољ, њемачко-усташки документи, свједочења преживјелих

Покољ у Паланчишту, заједно са покољима извршеним у Драксенићу, Мотикама, Шарговцу, Дракулићу и руднику Раковац, спада у ред најмонструознијих догађаја запамћених на територији Козаре и Поткозарја. Сви ови масакри, почињени од стране усташа над цивилним становништвом ових села, почињени су без употребе ватреног оружја, ножевима, сјекирама и сл. Док су покољи у Драксенићу, Мотикама, Шарговцу и Дракулићу извршени у првој половини 1942. године (14. јануара и 7. фебруара), покољ у Паланчишту извршен је након офанзиве на Козару, односно октобра 1942. године. Овим је јасно пот-

врћен циљ окупаторских власти да потпуно уништи српско становништво овога краја. Поред овог, за овај масакр вежу се још неке специфичне чињенице.

Највећи проблем за све који се баве историјом представља проналажење и коришћење историјских извора. Међутим, о покољу у Паланчишту сачувано је јако много историјских извора. На првом мјесту су њемачки и усташки извјештаји о овом догађају, писани непосредно након њега. Као и код свих злочина који за циљ имају уништавање великог броја људи, у овом случају читавих села, тако је и у овим селима успио да преживи мали број људи, чија нам свједочанства о овом догађају пружају драгоцене податке. Веома важно је истаћи да се оба ова историјска извора, документи као историјски извор прве врсте и свједочења као извор друге врсте, у највећем дијелу потпуно поклапају, чиме оба добијају велики значај. Са друге стране, сваки од њих, с обзиром на специфичности у којима су настали, пружа додатне податке на основу којих се овај догађај може скоро у потпуности расвијетлити.

У њемачким и усташким документима налазе се подаци о томе која је јединица извршила овај масакр, колико људи је у томе учествовало, име заповједника, имена извршилаца и др., што они који су преживјели нису могли знати. Изјаве преживјелих пружају податке о ситуацији у селу прије самог покоља, о начину на који се овај догађај одвијао, о мјестима у самом селу на којима су клања вршена, о стању у селу након самог догађаја и још много других података, о чему ће даље у тексту бити више ријечи. Оно што је заједничко овим изворима јесу подаци о томе како је покољ текао, и у томе се ова два извора скоро у потпуности поклапају.

Оно што остаје до краја неразријешено јесте повод за овај догађај. О томе до сада познати, и у овом случају коришћени извори, пружају мало података. У литератури је најприхваћенија идеја да је повод за овај масакр био неуспјех офанзиве на Козару, која је за циљ имала уништење партизанских снага на Козари. Због тога први дио текста описује догађаје у Паланчишту прије октобра 1942. године, да би се добила приближна слика о ситуацији у Паланчишту, која је могла да буде повод овом догађају.

Такође, веома важно је нагласити да се у литератури, под називом „покољ у Паланчишту“, мисли на покољ извршен над становницима села Велико и Мало Паланчиште и Горњи Јеловац. Како се ова села

налазе једно уз друго и како је покољ извршен у исто вријеме, на исти начин, најчешће је употребљаван заједнички назив.

Паланчиште и Јеловац од дизања устанка од октобра 1942. године

Након окупације Приједора од стране њемачке, а убрзо затим и усташке власти, наведена села су због свог географског положаја имала веома важну улогу.¹ За Њемачку и усташку власт контрола ових села значила је контролу саобраћајнице Приједор-Дубица. За комунистички покрет у граду, села су због близине Козаре значила сигурно скровиште. Због тога је, убрзо након окупације града, испод Маслин Баира, формиран штаб Козарског одреда, што је за даљи развој догађаја у Приједору имало велики значај.² Због његовог значаја, усташе убрзо након окупације, у згради мјесне заједнице у Великом Паланчишту, постављају стражу, која је имала за циљ да осигура ову саобраћајницу. Као осигурање, похапшено је 20-30 људи из села, који су држани као таоци и који би у случају било каквог испада били стријељани. Управо ово држање таоца одредило је нешто другачији ток устанка у Приједору од онога како је првобитно било планирано. Плашећи се за животе својих комшија, становници ових села дигли су се на устанак прије него што је то било планирано. Након краткотрајног окршаја са усташама, таоци су ослобођени. Међутим, неколико људи, плашећи се усташа, није смјело да напусти зграду, али су сутрадан, по доласку усташке јединице из Приједора, побијени. Као одговор на дизање устанка, усташе су у циљу застрашивања отпочеле серију застрашујућих убистава, клања, стријељања па Приједору. Убијали су кога су гдје затекли, по улицама, кућама, баштама... У току та три дана клања, доведена је у град група од четири стотине људи, покупљених из

¹ Велико Паланчиште и Јеловац налазе се уз цесту Приједор-Дубица. Даље у унутрашњост ова села се пружају према Козари, до првих њених обронака. Мало Паланчиште не налази се уз цесту, већ почиње испод саме Козаре. Изнад овог села уздиже се узвишење Маслин Баир, покривено густом шумом. Села се налазе на надморској висини од око 500 м, из њих се пружа поглед на скоро читав Приједор, што је омогућавало контролу над градом.

² Након првих хапшења од стране окупаторских власти, велики дио комуниста склонио се у Паланчиште, испод Маслин Баира. Ту се након бјекства из затвора склонио и др Младен Стојановић. Одавде су вођене најзначајније акције. Штаб се налазио на кућишту породице Рајлић. Данас се на мјесту гдје се налазио штаб налази спомен-плоча.

околних села, и убијена у приједорском насељу Урије. Том приликом у Приједору је убијено и двадесет осам становника из Паланчишта и Јеловца, али се не може поуздано утврдити да ли су они похапшени и доведени са осталима на Урије, или су се у граду затекли случајно. Овом приликом убијени су:

— из Великог Паланчишта: Бабић С. Марко, 1905. год., Бановић Ђ. Митар, 1907. год., Белић Р. Душан, 1901. год., Крагуљ С. Мићо, 1880. год., Крагуљ С. Ђуро, 1916. год., Крагуљ Михајло, Милосављевић Р. Владо, 1922. год., Мудринић Миле, Мудринић Коста, Радоњић Т. Душан, 1917. год., Радошевић М. Драгоја, Ритан Драгоја, Симатовић С. Мићо, 1913. год., Симатовић Михајло, Сукоњица Ј. Миле, 1900. год., Сукоњица П. Јован, 1905. год., Вокић Т. Остоја, 1907. год., Вокић М. Михајло, 1915. год., Вокић М. Глишо, 1895. год., Вокић Душан, Вујичић Михајло, 1910. год., Вујичић С. Перо, 1902. год., Вујичић С. Лазо, 1910. год., Жакула Д. Раде, 1910. год.

— из Малог Паланчишта и Јеловца: Бановић С. Симо, 1873. год., Петрић Драго, 1905. год.³

Након дизања устанка усташе често упадају у наведена села. Сваки њихов упад, који је за циљ имао застрашивање и пљачку, био је праћен паљењем кућа и убијањем, углавном жена и дјеце. Крајем децембра 1941. године запаљене су школа и црква у Паланчишту. Мјештани ових села, заплашени честим упадима усташа, већ 1941. године почињу да бјеже у Козару и праве склоништа.⁴

Осим ових повремених упада усташа, сва три наведена села страдала су током сваке непријатељске офанзиве, почевши од тзв. Румлерове офанзиве у августу 1941. год., па све до офанзиве јуна-јула 1942. године. За вријеме ове офанзиве народ око Козаре и Поткозарја склањао се у њему најближе дијелове Козаре. Становници ових села скривали су се у долини Мљечанице, дуж рјечице Грачанице, у шумама Маслин Баира и Виса. Након слома офанзиве, њемачко-усташке снаге спровеле су тзв. „чишћење“ терена Козаре. Пронађено и заробљено становништво одведено је у логоре. Они који су пронађени у поменутиим збјеговима, одведени су прво у импровизовани логор у

³ Архива Музеја револуције на Мраковици, Ф20/251.

⁴ Свједочење Миће Бановића, рођеног у Великог Паланчишту, 5. марта 1932. год., дато за Музеј револуције на Мраковици аутору текста.

засеоку Влачине, гдје су на киши и невремену провели три дана, одакле су одведени улогор у Приједору.⁵ У логору се нашла огромна маса људи, гладних, жедних, без икаквих хигијенских услова. Због овога су се појавиле разне заразне болести, што је утицало на то да усташе дио заробљеника пусте кућама. Том приликом људи из села испод Козаре упозорени су да се не смију враћати кућама.⁶ Немајући куд, становници Јеловца и Паланчшта ипак се враћају у села.

По извјештају генерала Штала од 18. јула 1942. године, види се да су Нијемци ову офанзиву, која је за циљ имала уништење партизанских снага на Козари, сматрали успјешном. „Данашњим даном завршен је потхват на подручју Козаре и Просаре. Успјех је био велики, непријатељ је уништен, односно заробљен, а цјелокупно становништво исељено, те је тиме спроведено темељито чишћење простора.“⁷ Ово се убрзо показало као нетачно. Дио бораца који се за вријеме „чишћења“ терена склонио по Козари, почео се прикупљати и већ 17. јула окупило се око 300 бораца. Знатан дио људи окупио се изнад Моштанице, око Медњака и на Маслин Баиру. О поновном прикупљању партизана на Козари види се из извјештаја од 20. августа 1942. године. „Дне 20. коловоза ове године посада Б. Дубице и Пуцара /10 км си. од Б. Дубице / вршиле су акцију чишћења села око Елезоваче, Маглаја и Котурева. Том приликом дошло је до сукоба са једном групом партизана на Медњаку. Овом приликом један партизан је заробљен, један рањен. Код убијеног партизана нађена су три писма, чији се преписи прилажу. Из података у писмима се види: а) да се партизани у скупинама налазе у Козари, реорганизују и прикупљају, б) да појединачно долазе у Приједор гдје купују со и духан, ц) да се сједиште ове групе налази негдје у близини села Паланчиште /4км сјеверно од Приједора/. По подацима уст. бојника Девичића, има у с. Божићи и Маслин Баиру око 80 партизана.“⁸ Даље се наводи да је овај здруг учинио све потребно да се партизанске групе пронађу и униште, као и да се похватају њихови јатаци. По извјештајима од 26. и 31. августа, види се да су претрес терена око Маслин Баира и Јеловца вршиле њемачке јединице.

⁵ Исто.

⁶ Исто.

⁷ Зборник докумената о НОР-у, том IV, књига VI, стр. 523, Војноисторијски институт, Београд, 1949.

⁸ Архива Музеја Револуције на Мраковици, Извјештај жупске редарствене области Б. Лука, од 20. коловоза 1942, Ф20/7.

Овом приликом у Великом Паланчишту су убијени: Нико и Стоја Ритан, Миле Вилић, Јово Трубарац, Стево Рајлић и његова жена Дара Бановић и њених шесторо дјеце, затим Драгиња Стевић, која је запаљена заједно са својом кућом.

Прикупљене и реорганизоване партизанске јединице⁹ током читавог септембра настављају са акцијама. Формирање нових снага на Козари навело је њемачку команду да у октобру организује нову офанзиву на Козару.

Покољ: документи и свједочења преживјелих

Сва свједочења преживјелих, како она узета за ову прилику, тако и она раније сакупљена и објављена у литератури,¹⁰ пружају идентичне податке о ситуацији прије самог покоља. Међутим, у Паланчишту и Јеловцу ситуација се нешто другачије одвијала. Док су у Паланчишту народ, који се налазио или на њивама или по кућама, покупили есесовци, у Јеловцу су то урадиле усташе.¹¹ Становници Паланчишта одведени су у заселак Вучковиће, у двориште Стојана Вучковића, гдје су их предвече преузеле усташе. Свима је речено да их воде на фотографисање ради добијања пропусница, а сличан податак наводи се и у извјештају Виктора Новака: „Утврђено је да су све особе које су затечене код својих кућа, покупљене са напоменом да ће бити одведене у сабирни логор.“¹² Ту су раздвојили жене и дјецу на једну страну, мушкарце на другу. Исти податак наводи и В. Новак. „Пошто су пучанство покупили, поубијали су одвојено мушкарце а одвојено жене и дјецу.“¹³ О овом податку више сазнајемо од свједока догађаја.¹⁴ Након што су све сакупили у дворишту Вучковића, жене и дјецу су издвојили и

⁹ Приливом нових бораца, Други крајишки одред „Доктор Младен Стојановић“, крајем септембра преименован је у Пету крајишку (козарску) бригаду.

¹⁰ *Козара у Народноослободилачком рату, записи и сјећања*, књиге III и IV, Београд 1971; Д. Шормаз, *Образ*, Београд 2004; М. Пекић, Д. Ђургуз, *Битка на Козари*, Приједор 1974.

¹¹ У Јеловцу се још од раније налазила усташка бојна „Девичић“.

¹² Музеј Револуције на Козари, Извјештај од 1. 11. 1942. године, Ф18/22.

¹³ Исто.

¹⁴ И Мићо Бановић и Душан Бабић успјели су побјећи, искористивши гужву која је настала кад се у дворишту Вучковића наша огромна маса људи; немајући куд враћају се кућама, гдје су сутрадан поново пронађени и враћени у кућу Вучковића, међутим још једном су успјели, захваљујући срећи и довитљивости, избјећи клање.

одвели у заселак Вујчиће у воћњак Љубана Вујчића, а мушкарце су одвели у воћњак Бановића-Матарушића.¹⁵ Изјаве садрже детаље покоља, који се не помињу у извјештајима. Прво су поклани мушкарци. Након тога су групу по групу изводили изкуће Вучковића и одводили на клање. Из куће су изводили породично, односно мајке са њиховом дјецом.¹⁶ Клање је вршено на неколико мјеста у селу, Салијевац, Млинчић, Језерине и кући Вујчића. Горњи дио села, испод Козаре и према Јеловцу, поклан је у Језеринама, а доњи дио села, према цести Приједор-Дубица, у Млинчићу и у кући Вучковића.¹⁷ О овом догађају је од стране њемачког војника обавијештена њемачка команда у Приједору, па је наређена истрага. На лице мјеста упућен је један њемачки часник, а као пратња са њим је био и оружнички часник, намјесник Михељић. Исти податак наводи се и у извјештају заповједника Јанеза Михелића. „При доласку на мјесто звано 'Брдо' дознали су од једне жене, да је у ноћи од 22-23. о. мј. од стране усташа побијено све становништво из свих кућа до којих је допрла војска односно усташе, па је дотични њемачки часник пошао на само мјесто и тамо испод поманутог брда на једној њиви, пријавио му је један њемачки војник, да је ту прошле ноћи поубијано и закопано око 65 жена и дјеце, а много већи број мушкараца да је убијен на другом мјесту.“¹⁸ По свједочењу преживјелих, за вријеме трајања покоља ниједан метак није испален, па је важно нагласити да се због близине Паланчишта и града, гдје су се налазиле њемачке јединице, сваки пуцањ могао чути у граду, а и на Козари су се још увијек налазили дијелови Пете крајишке бригаде. Ово потврђује извјештај управитеља редарства, др Иве Громеса. „Котарски предстојник у Которишћу испитивао је шта се догодило, те је установио да је њемачка команда преко својих војника једну рупу откопала и из исте извадила 65 лешева жена и дјеце, који су сви поклани и разним мукама мучени, у тијело им дрва забадана, женскињама сисе резане, очи вађене и другим мукама их патили. Ниједно у тој рупи није убијено

¹⁵ Велики број становника Паланчишта носи исто презиме, Бановић, па су ради распознавања имали и додатна презимена и надимке: Матарушићи, Шарићи, Лулаши...

¹⁶ Свједочења М. Бановић, Д. Бабић.

¹⁷ Исто.

¹⁸ Архива Музеја револуције на Мраковици, Извјештај од 29. 10. 1942. године, Ф18/23.

из пушке него на овакав начин. Друге рупе Нијемци нису откопавали, али се рачуна да су их побили 300 особа.¹⁹

Након тога ова усташка јединица се повлачи, а у село долазе „домаће“ усташе, комшије, још једном пролазе кроз село и убијају оне које су успјели побјећи први пут. У изјави Миће Бановића наводи се Ивица Главар, који је знао све куће у селу. Пронађена је породица Мијата Вокића и убијена, затим Јефто Вучичевић и Стеванија Бркић. Наводи се и име Јеје Хасанкачара, за кога се каже да је од домаћих усташа једини осуђен.²⁰

У исто вријеме покољ је извршен на неколико мјеста у селу Јеловац, на Лакином кућишту, код Хајдучког извора и на Кнежевића луци. Ситуација се одвијала на исти начин, усташе залазе по кућама, купе све које су нашли, рекавши им да их воде на сликање. Заробљени су одведени на једно од наведених мјеста на којем је клање вршено. Преживјели Јеловчани такође наводе да ни један метак није испален.²¹

Када је ријеч о самом покољу, оба извора пружају идентичне податке, а на појединим мјестима се допуњују. Њемачки и усташки извјештаји из октобра садрже још и податке о броју покланих, а потврђују и тврдњу да је поклано искључиво православно становништво. Ово се види из извјештаја натпоручника Ullispergera: „2. сат 8. усташке дјелатне бојне, ради уморства преко 250 православних, жена и дјеце (а вјероватно и преко 500, што још није тачно утврђено), у позадини њемачких чета у Паланчишту (7 км с. од Приједора) и побуне разоружан. Десет коловођа ухапшено и предано њемачком пријемом суду. Заповједник сата починио неуспио покушај самоубиства.“²²

Извјештаји писани у новембру показују право лице не само директних извршилаца покоља, него и њихових надређених, затим њемачких официра и, на крају, на сасвим јасан, недвосмислен начин, још једном потврђују однос њемачко-усташке власти према Србима.

Као што се види из претходно наведеног извјештаја, а што потврђују и они писани у новембру, њемачке власти хапсе и затварају припаднике 2. сата, а заповједник извршава покушај самоубиства. Да овај покушај самоубиства није био изазван никаквом кривњом због убијања жена и дјеце, свједочи и исказ Мирослава Филиповића, пред Коми-

¹⁹ Исто.

²⁰ Свједочење М. Бановића и Д. Бабића.

²¹ Свједочење Милоша Кнежевића из Јеловца.

²² Архива Музеја револуције на Мраковици, Извјештај од 31. 10. 1942. године, Ф18/33; Ф18/34.

сијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача, у ком се наводи да је поручник Батинић учествовао и у покољу у Дракулићу, Мотикама и Шарговцу.²³ А конкретан разлог наведен је у извјештају промицбеног извјеститеља Болфа: „Ујутру 28.10. када је пор. Батинић дознао, да су она 13-орица одведена у непознатом правцу те ожалошћен догађајима, који су се десили као награда за све жртве и напоре, пуцао је себи у уста са намјером да се убије. На срећу зрно је промашило и изишло ван крај лијевог уха, те је иако тешко рањен остао жив. Из његових опроштајних писама се јасно види да је на тај начин био натјеран због тешког разочарења у њемачку сурадњу и пријатељство и због повријеђеног војничког поноса, а не због кривње како су то покушали подметнути Њемци.“²⁴ Након овог хапшења долази до заоштравања односа између између њемачких и усташких војних заповједника. Ужаснут због затварања ових војника, заповједник 8. усташке дјелатне бојне затражио је хитан састанак са њемачким заповједником у Приједору, потпуковником Фон Веделом. Из овог извјештаја се види да починиоци нису разоружани због почињеног покоља, него због тога што се према њемачком заповједнику, који води акцију, у овом дјелу нису односили са дисциплином и поштовањем. Даље се сазнаје да је пор. Батинић пребачен у Загреб у болницу, да би му се пружила што боља нега. Исто тако овај извјештај открива и имена директних извршилаца покоља: „доројник²⁵ Илија Томић, одликован са два ордена за храброст по Поглавнику, надаље војничари чаркари: Звонко Мурчић, Никола Римац, Рефик Картол, Дујо Младина, Јуре Брун и Јуре Нујић.“²⁶

Да убиство преко петсто недужних жена и дјеце није значило ништа, само зато што су били Срби, и да је сваки Србин био непријатељ Независне Државе Хрватске, па макар се радило и о дјетету, потврђују ријечи заставника Адамовића: „Сатниче, молим Вас настојте

²³ Ј. Хорват, З. Штамбук, *Документи о протународном раду и злочинима једног дијела католичког клера*, Бања Лука 2006, 173.

²⁴ Архива Музеја револуције на Мраковици, Извјештај од 8. 11. 1942. године, Ф18/31.

²⁵ У усташким јединицама ројник је најнижи од дочасничких чинова, ниже од дочасничких чинова су војници који се дијеле на доројнике, стријелце и војнике.

²⁶ Архива Музеја револуције на Мраковици, Извјештај од 7. 11. 1942. године, Ф18/62.

да се дечки што прије пуне из затвора, зар је злочин уништити непријатеља Домовине своје.²⁷

Прилози

**Укупан број цивилних жртава из села
Горњи Јеловац за вријеме Другог свјетског рата:**

ОДРАСЛИ	ДЈЕЦА
563	250

Број цивила убијених у самом селу током рата:

ОДРАСЛИ	ДЈЕЦА	СТРАДАЛИ У ЛОГОРИМА
264	128	299

**Списак породица из Горњег Јеловца од
којих нико није преживјео Други свјетски рат:**

Породице:Алексић Миле - 3 члана, Бабић Мирко - 4 члана, Бабић Михајло - 3 члана, Бокан Пане - 5 чланова, Вукадиновић Марко - 5 чланова, Вукота Милан - 4 члана, Гускић Илија - 5 чланова, Добријевић Драгомир - 3 члана, Дрча Јово - 2 члана, Зорић Стојан - 2 члана, Зорић Миле - 2 члана, Илић Петар - 4 члана, Илић Момчило - 5 чланова, Кесић Стојан - 2 члана, Кнежевић Алекса - 4 члана, Кнжевић Стојан - 2 члана, Марин Душан - 4 члана, Марин Ђуро - 2 члана, Марин Љупко - 6 чланова, Малетић Никола - 5 чланова, Мацура Љубан - 2 члана, Мацура Милутин - 2 члана, Мацура Чедо - 2 члана, Мацура Урош - 2 члана, Мудринић Јово - 11 чланова, Мудринић Урош - 8 чланова, Мудринић Ђуро - 2 члана, Петрић Млађен - 6 чланова, Рељић Ратко - 6 чланова, Срдић Славко - 3 члана, Трмошљанин Стојан - 4 члана, Цвијић Мирко - 6 чланова, Чађо Милан - 6 чланова, Чупић Драгоја - 6 чланова

²⁷ Архива Музеја револуције на Мраковици, Извјештај од 6. 11. 1942. године.

Укупан број страдалих цивила из Великог Паланчишта у Другом свјетском рату:

ОДРАСЛИ	ДЈЕЦА
450	222

Укупан број страдалих цивила из Малог Паланчишта у Другом свјетском рату:

ОДРАСЛИ	ДЈЕЦА
118	64

Број страдалих у покољу 20-23. октобра:

	ОДРАСЛИ	ДЈЕЦА
Велико Паланчиште	388	205
Мало Паланчиште	94	58
Из Јеловца у Паланчишту	41	
Укупно:	523	263

Угашене породице из Паланчишта:

Породице: Васе Бановића, Миле Гавриловића, Лаке Стегића, Раде Стегића, Пере Бановића (Језерине), Лазе Бановића, Пере Бановића, Живка Бановића, Драгана Бановића, Луке Балабана, Радоје Балабана, Душана Белића, Јована Белића, Пере Бабића, Поне Вујчића, Љубана Вујчића, Марка Станишића, Тривуна Личанина, Вучена Личанина, Пере Вучковића, Стевана Вучковића, Драгана Радошевића, Пере Милосављевића, Стоје Бановић, Милице Рајлић.

Породице од којих је само један члан преживио:

Породице: Миле Бановића, Анђе Бановић, Петра Бановића, Драгутина Бановића, Илије Бановића, Јове Бановића, Уроша Бановића, Ристе Бановића, Николе Рајлића, Драгоје Рајлића, Стеве Рајлића, Стојана Жабића, Анђе Вилић, Стојана Вучковића, Уроша Стегића, Миле Стегића, Ристе Балабана, Пере Балабана, Маре Бркић, Станка Бабића, Пере Вујића, Осте Личанина и Раде Џакуле.

Извори и литература

Архива Музеја револуције на Мраковици, фонд грађе о НДХ

Архива Музеја револуције на Мраковици, Свједочења преживјелих у Паланчишту и Горњем Јеловцу

Ј. Хорват, З. Штамбук, *Документи о протународном раду и злочинима једног дијела католичког клера*, Бања Лука 2006.

Зборник докумената о НОР-у, том IV, књига VI, Војно историјски институт, Београд 1949.

СУБНОР Приједор, *Списак цивилних жртава општине Приједор 1968*, 1982. године

Матични уред Приједор, Матичне књиге умрлих 1941-1945. године

Д. Лукић, *Рат и дјеца Козаре*, Београд 1984.

Д. Лукић, *Деца на ломачи рата у НДХ 1941-1945*, Именословник 74.762 жртве млађе од 14 година, Београд 1988.

Д. Ђургуз, М. Вигњевић, *Козарски одред*, Приједор 1982.

Summary

The Slaughter in the villages of Palančište and Gornji Jelovac through Documents and Testimonies of Survivors

Palančište and Gornji Jelovac, most populous villages in the municipality of Prijedor, were the ones that had the highest number of casualties in the Second World War. Residents of these two villages suffered heavily from arrests, imprisonment, robbery, arson and mass killings. Fortunately, allot of information regarding both the hardships of the Serb population as well as perpetrators from ranks of Germans and ustašas survived.